

Dosarul nr. 2ra-1219/20

Prima instanță: Judecătoria Strășeni sediul central (jud. S. Slobodzean)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, V. Buhnaci, V. Sîrbu)

DECIZIE

18 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Maria Ghervas
Mariana Pitic
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale în cauza civilă la cererea depusă de Fiodor Racoviță, persoana interesată Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică împotriva deciziei din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 12 martie 2019 a Judecătoriei Strășeni sediul central

constată:

La 5 decembrie 2018, Fiodor Racoviță a depus cerere cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică.

În motivarea acesteia a invocat că în anul 1984 a fost angajat în calitate de apicultor în sovhozul „Albina” din or. Călărași, unde a muncit până la 9 august 1996, ulterior fiind eliberat din proprie inițiativă.

La momentul angajării sale, secția cadre a fostului sovhoz „Albina” i-a luat spre păstrare carnetul de muncă, în care i-a făcut înscriere privind angajarea în calitate de apicultor.

În anul 1994, sovhozul „Albina” a fost reorganizat, prin transformare în SRL „Albina Dar”.

A comunicat că la 8 august 1996, a depus cerere de eliberare din proprie inițiativă și a fost eliberat din funcția deținută, administrația SRL „Albina Dar” l-a informat verbal că este eliberat din funcția deținută, dar nu i-a eliberat carnetul de muncă, motivând că nu poate fi găsit în arhivă.

Astfel, de nenumărate ori, a solicitat eliberarea carnetului, însă, fără succes, ulterior SRL „Albina Dar” fiind lichidată.

A menționat că în urma consultării preventive a actelor pentru pensionare cu inspectorul din cadrul CTAS Călărași, a fost informat că îi va fi calculată pensia,

însă, deoarece nu poate demonstra activitatea sa în perioada anilor 1984-1996, cuantumul pensiei va fi mai mic.

A remarcat că este în imposibilitate de a obține dovada activității sale în calitate de apicultor la sovhozul „Albina” în perioada anilor 1984-1996, deoarece atât sovhozul „Albina”, cât și succesorul său în drepturi SRL „Albina Dar” nu au transmis actele spre păstrare la arhiva națională.

Și-a întemeiat cererea în temeiul dispozițiilor art. 85, 281, 282, 283, 284 CPC.

A solicitat constatarea faptului juridic și anume că el, în perioada anilor 1984-1996, a activat în calitate de apicultor în sovhozul „Albina” din or. Călărași.

Prin hotărârea din 12 martie 2019 a Judecătoria Strășeni sediul central, a fost admisă cererea depusă de Fiodor Racoviță.

A fost constatat faptul juridic că Fiodor Racoviță a activat în sovhozul „Albina” în calitate de apicultor în perioada anilor 1984-1996.

Prin decizia din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost repins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea primei instanțe.

Prin decizia din 19 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, casată decizia din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea primei instanțe.

La 8 iulie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi decizii.

În motivarea recursului a invocat că din documentele prezentate la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Călărași, se constată că petiționarul confirmă un stagiul de cotizare de 7 ani 2 luni, ce îi oferă dreptul la o alocație socială de dizabilitate conform Legii nr. 499-XIV din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni.

Astfel, perioada anilor 1984-1996, invocată de către petiționar, nu a fost inclusă în stagiul de cotizare, deoarece aceasta nu poate fi confirmată prin careva documente de arhivă sau acte de constatare a unor circumstanțe care ar confirma distrugerea, pierderea sau deteriorarea arhivei de la sovhozul unde acesta susține că a activat.

Ca urmare, petiționarul solicită constatarea unei perioade de activitate (1984-1996), ce nu poate fi confirmată atât prin carnetul de muncă, extrase de ordine de angajare, transfer sau eliberare, cât și prin certificat de salariu ce ar confirma venitul asigurat de care acesta a beneficiat pe parcursul acestei perioade.

A remarcat că nu există niciun act de constatare a circumstanțelor, niciun document de concretizare de la fostul sovhoz „Albina”, ulterior SRL „Albina Dar” care ar specifica de ce nu pot fi eliberate certificate pe numele petiționarului.

În cadrul ședințelor de examinare a cauzei au fost audiate declarațiile unor martori care nesigur și neclar au confirmat faptul activității petiționarului în cadrul sovhozului „Albina”.

Totodată, martorii au dat declarații diferite privind perioadele de activitate a lui Fiodor Racoviță, în funcție de activitatea sa în cadrul sovhozului.

Așadar, declarațiile martorilor pot fi catalogate ca unele cu aproximație, deoarece respectivele evenimente privind pretinsa activitate a petiționarului s-au produs cu mai multe decenii în urmă, de aceea declarațiile depuse de martori ar fi imprecise în ceea ce privește atât activitatea acestuia, cât și angajarea și eliberarea din funcție a acestuia.

La 7 august 2020, prin intermediul poștei electronice, Fiodor Racoviță, reprezentat de avocatul Eugeniu Mustață a depus referință la recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, solicitând declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 8 iulie 2020 împotriva deciziei din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul cu casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. c) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

După cum denotă actele cauzei, Fiodor Racoviță, la vârsta de 56 ani a depus în adresa CTAS Călărași o cerere de consultare preventivă a actelor pentru pensionare, fiind informat că pensia va fi calculată în quantum mai mic, deoarece nu este demonstrată prin acte confirmative activitatea sa în perioada anilor 1984-1996.

Ca urmare, a depus în adresa Serviciului raional de Arhivă Călărași o cerere cu privire la eliberarea copiilor autentice a ordinului de angajare în funcția de apicultor la sovhozul „Albina” din or. Călărași din luna martie a anului 1984 și a ordinului de eliberare din funcție de la SRL „Albina Dar”, înființată ca urmare a lichidării sovhozului „Albina”, unde dânsul a prelungit să activeze până la data de 9 august 1996, iar, ulterior, și aceasta lichidată (f. d. 6).

Prin certificatul Serviciului raional de Arhivă Călărași din 5 decembrie 2018, a fost informat că în documentele sovhozului „Albina”, dar și a SRL „Albina Dar” nu figurează cele de categoria ce țin de angajarea și eliberarea salariaților acestor unități (f. d. 7).

Înaintând prezenta cerere în instanța de judecată, Fiodor Racoviță a solicitat constatarea faptului juridic că el, în perioada anilor 1984-1996, a activat în calitate de apicultor în sovhozul „Albina” din or. Călărași.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei cererii lui Fiodor Racoviță, constatând faptul juridic că Fiodor Racoviță a activat în sovhozul „Albina” în calitate de apicultor în perioada anilor 1984-1996.

Instanța de apel, judecând apelul depus Casa Națională de Asigurări Sociale, ca persoană interesată în cauza dată, l-a respins, menținând hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanțele de judecată ierarhic inferioare au conchis că cumulul de probe prezentate, inclusiv martorii audiați în instanța de apel, denotă cu certitudine faptul că Fiodor Racoviță într-adevăr a activat din anul 1984 în sovhozul „Albina” din or. Călărași reorganizat prin transformare în SRL „Albina Dar”, unde dânsul a prelungit să lucreze până în anul 1996.

Instanța de recurs constată, însă, că instanțele de judecată ierarhic inferioare la adoptarea hotărârilor sale au interpretat eronat normele de drept material și au dat o apreciere incorectă materialului probator anexat la dosar, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține prevederile art. 281 alin. (1) CPC, potrivit cărora instanța judecătorească constată faptele de care depinde apariția, modificarea sau încetarea drepturilor personale sau patrimoniale ale persoanelor fizice și ale organizațiilor.

Iar alin. (2) al aceluiași articol, enumeră categoriile de cauze care urmează a fi judecate de instanță, la lit. n) fiind prevăzut că instanța judecă cauzele în care i se cere să constate și alte fapte cu valoare juridică.

Totodată, dispozițiile art. 282 alin. (1) CPC, prevăd că instanța judecătorească constată faptul cu valoare juridică în cazul în care:

a) acesta generează, în virtutea legii, următoarele efecte juridice: apariția, modificarea sau încetarea unor drepturi personale sau patrimoniale ale petiționarului;

b) petiționarul nu are o altă posibilitate de a obține sau de a restabili documentele care ar certifica faptul juridic a cărui constatare o solicită;

c) constatarea faptului nu este legată de soluționarea unui litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.

Așadar, din textul normei citate rezultă două condiții obligatorii pentru constatarea faptului cu valoare juridică și anume că, petiționarul nu are o altă posibilitate de a obține documentele care ar certifica faptul juridic și că petiționarul nu are o altă posibilitate de a restabili documentele care ar certifica faptul juridic.

Prin prisma acestor prevederi legale, la caz se constată că Fiodor Racoviță a întreprins măsurile necesare în vederea obținerii actelor ce ar confirma activitatea sa în sovhozul „Albina” din or. Călărași reorganizat prin transformare în SRL „Albina Dar” în perioada anilor 1984-1996, care însă nu s-au soldat cu succes, împrejurare ce a făcut depunerea prezentei cereri în instanța de judecată cu prezentarea probelor, care, în opinia lui, ar confirma faptul solicitat.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel

La caz, reieșind din obligația probațiunii în judecată, reglementată de norma legală suscitată, instanța de recurs constată că probele prezentate de către Fiodor Racoviță nu demonstrează cu certitudine faptul că dânsul ar fi activat în calitate de apicultor în sovhozul „Albina” din or. Călărași, reorganizat prin transformare în SRL „Albina Dar”, în perioada anilor 1984-1996.

Astfel, deși instanțele de judecată au pus la baza hotărârilor judecătoreștii copia cererii lui Fiodor Racoviță din 8 august 1996, care ar fi fost primită și avizată de către administratorul SRL „Albina Dar” Petru Cosoi, și prin care Fiodor Racoviță ar fi solicitat eliberarea sa din funcția de apicultor din propria inițiativă, instanța de judecată consideră că acest înscris nu constituie în sine o probă pertinentă și concludentă care ar demonstra acest fapt.

Or, copia cererii date certificată de către Cabinetul avocatului Andrei Onofrei precum că corespunde originalului, nu confirmă neîndoios faptul că aceasta a fost depusă anume la data de 8 august 1996, iar avizul și semnătura pe ea că este primită, ar aparține anume administratorului SRL „Albina Dar” Petru Cosoi.

De altfel, certitudinea acestei cereri este pusă la îndoială și prin faptul că aceasta nicidecum nu putea fi autentificată în baza originalului cererii de demisie, care, în mod evident trebuia fi depus la SRL „Albina Dar”.

Instanța de recurs conchide că nici declarațiile martorilor Vasile Cristea, Anastasia Leonte și Nicolae Lipca, care ar fi foști angajați ai sovhozului „Albina” din or. Călărași, nu pot fi considerate și reținute ca probe potrivite în confirmarea obiectului cauzei.

În susținerea acestei concluzii se va nota că martorii corespunzători, audiați în cadrul ședinței instanței de apel din 27 mai 2020, au făcut mărturii incerte și îndoielnice, invocând cu aproximație împrejurări ce țin de activitatea lui Fiodor Racoviță în sovhozul „Albina” din or. Călărași și, respectiv SRL „Albina Dar”, și care nu acoperă integral perioada anilor 1984-1996, solicitată de intimatul Fiodor Racoviță.

Mai mult, cu toate că martorii audiați s-au referit și la careva eveniment ce ține de distrugerea actelor sovhozului „Albina” prin ardere în urma unui incendiu, instanței nu au fost prezentate probe în acest sens, astfel că aceste afirmații urmează a fi considerate ca declarative.

Față de toate aceste considerente, instanța de recurs conchide că Fiodor Racoviță nu a confirmat prin probe convingătoare, care ar certifica indubitabil activitatea sa în calitate de apicultor în sovhozul „Albina” din or. Călărași și SRL „Albina Dar” în perioada anilor 1984-1996, ceea ce impune respingerea cererii lui Fiodor Racoviță.

Astfel fiind, se constată netemeinicia deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, fapt ce dictează casarea lor.

Din perspectiva celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite

o nouă hotărâre de respingere a cererii depuse de Fiodor Racoviță, persoana interesată Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral decizia din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 12 martie 2019 a Judecătoriei Strășeni sediul central, în cauza civilă la cererea depusă de Fiodor Racoviță, persoana interesată Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică și se emite o hotărâre nouă prin care:

Se respinge cererea depusă de Fiodor Racoviță, persoana interesată Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Victor Burduh

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Ala Cobăneanu